

Critical Look at "Problem Statement" Section in Mystical Literature Articles: The Case of the Journal of Mystical Literature Studies

Asghar khoshecharkh^{*1}, Ahmad Ghanipour Malekshah²,
Morteza Mohseni³, Massoud Rouhani⁴

Received: 16/10/2025

Accepted: 11/01/2026

* Corresponding Author's E-mail:
hasan.neka@yahoo.com

Abstract

In recent years, the necessity of adopting a critical approach to scholarly research articles in academic disciplines has become increasingly significant, not only due to the fundamental role of such articles in the university context but also as a result of the growing admission of postgraduate students. The consequent rise in the number of academic research papers and the increasing specialization of scholarly journals across various fields has emerged. Although problem identification is recognized as the starting point and a core

1. Ph. D Student of Mystical Language and Literature, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran (Corresponding Author). hasan.neka@yahoo.com .
<https://orcid.org/0009-0008-4013-2821>
2. Associate Professor of Persian Language and Literature, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
<https://orcid.org/0000-0002-4681-9029>
3. Associate Professor of Persian Language and Literature, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
<https://orcid.org/0000-0002-2071-1622>
4. Associate Professor of Persian Language and Literature, University of Mazandaran, Mazandaran, Iran.
<https://orcid.org/0000-0003-0771-1592>

Copyright© 2026, the Authors | Publishing Rights, ASPI. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution- NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms.

Quarterly Literary criticism

E-ISSN: 2538-2179

Vol. 18, No. 72

Winter 2026

Research Article

element in the evaluation of research articles, the importance of writing a well-structured problem statement[√] given its selective and motivational functions[√] is no less significant than problem detection and problem solving themselves. A general review of the problem statements in articles on mystical literature published over the past decade reveals that, in a considerable number of cases, the inclusion of sections titled *fIntroduction≈* or *fProblem Statement≈* at the beginning of papers is largely habitual and undertaken without sufficient awareness of the function, structure, and content required of a proper problem statement. The articulation of statements without a clearly defined problem, the presence of problems without adequate articulation, and the inappropriate inclusion of other research components within the problem statement section constitute major shortcomings in the writing of problem statements in articles on mystical literature. The present study adopts a survey-analytical method, with the research population consisting of scholarly research articles published in the journal *Pazhuhesh-hā-ye Adab-e 'Erfāni (Gowhar-e Goyā)* [Journal of Mystical Literature Studies] between 2014 and 2024. Data were collected through library research using a note-taking technique.

Keywords: Problem; statement; problem statement; academic research articles; mystical literature

Extended Abstract

1. Introduction

Academic research articles constitute one of the most prominent manifestations of research activity within academic environments. Adopting a critical approach toward research articles within a given academic discipline and its associated journals[√] aimed at identifying and eliminating potential shortcomings and enhancing their scholarly

Quarterly Literary criticism

E-ISSN: 2538-2179

Vol. 18, No. 72

Winter 2026

Research Article

quality[√] can contribute significantly to the qualitative development of both the discipline and its academic outlets.

Although the starting point of academic research articles is a problem-generating situation that gives rise to problem identification, the articulation of that problem, given its selective and motivational functions, represents one of the most crucial stages in the process of composing a research article. A review of problem statements in journals of mystical literature over the past decade indicates that, in a considerable number of cases, the inclusion of a section entitled *Problem Statement* at the beginning of articles has been largely habitual, while the authors' awareness of the function, structure, and content of a proper problem statement remains limited and open to critique. Recurrent errors in the formulation of problem statements in mystical literature research over the past ten years, along with the absence of any independent academic research article works specifically devoted to analyzing the element of the *problem statement* in articles on mystical literature, constitute the primary motivations for the present study. Accordingly, the necessity and significance of this topic are self-evident and require no further justification.

To identify the existing deficiencies in the writing of problem statements in mystical literature research, the present study examines articles published in the journal *Pazhuhesh-hā-ye Adab-e 'Erfāni (Gowhar-e Goyā)* [Journal of Mystical Literature Studies] from 2014 to 2024. The study seeks to answer the following research question: What are the most prominent shortcomings in problem statements found in articles published in journals of mystical literature?

2. Methodology

The present research employs a survey-analytical design. The research population consists of 237 scholarly articles published in the

journal *Pazhuhesh-hā-ye Adab-e 'Erfāni (Gowhar-e Goyā)* [Journal of Mystical Literature Studies] between 2014 and 2024, covering Volumes 8 to 18 across 27 consecutive issues (Issues 26 to 53). This journal is the only academic periodical that, since its inception, has been dedicated exclusively to the field of mystical literature, with the stated objective of promoting systematic research and enhancing foundational and specialized knowledge in this domain. Data were collected through library-based research using a note-taking method, and the data were analyzed descriptively within the text using a critical approach.

3. Results and Discussion

One of the most fundamental requirements of academic research articles is adherence to a specific structural framework for presenting scientific content; without such structure, research articles cannot fulfill their role in the chain of knowledge translation. However, the importance of structure is not uniform across all components of a scholarly article. Given the selective and motivational-persuasive functions of the problem statement, the need for structural rigor in this section is particularly critical. Structure in the problem statement should be regarded as an independent and productive stage in the research process, rather than merely an evaluative criterion applied during textual assessment. Consequently, adherence to structural principles in formulating the problem statement is indispensable for strengthening the communicative relationship between the article and its audience.

A structural approach to writing the problem statement conceptualizes its components as an interconnected network whose elements, through their mutual relations, play a decisive role in clarifying and articulating the content and direction of the research.

4. Conclusion

The most prominent shortcomings observed in the writing of problem statements in articles on mystical literature include the following:

Problem Statement without a Problem: This deficiency manifests in two components: the mere explanation of the topic in place of a genuine problem, and the production of a statement that only appears to simulate a problem. In topic-oriented articles, the problem statement often amounts to a subject explanation devoid of any actual problem, even though it may exhibit minimal structural coherence in form.

Pseudo-Problem Statements: Pseudo-problems arise from artificially constructed titles produced during the process of title fabrication rather than genuine title identification. Such constructions represent a form of contrived problem-making and typically appear in two subcategories: problems that implicitly contain their own answers, and the aggregation of multiple distinct issues into a single, ill-defined problem.

Problem without Proper Articulation: In some articles, the existence of an underlying problem cannot be denied; however, the potential problem has not been properly formulated or adequately developed. This deficiency appears in two forms: ambiguity in problem expression and negligence or excessive brevity in problem formulation, which may indicate fatigue, haste, or insufficient mastery of the problem-identification process.

Conflation of Other Research Components with the Problem Statement: The integration of other research elements into the problem statement section reflects a lack of structural competence on the part of the author and frequently results in audience confusion.

مقاله پژوهشی

نگاه انتقادی به نگارش «بیان مسئله» در مقالات ادبیات عرفانی

(مطالعه موردی: مقالات علمی - پژوهشی مجله پژوهش‌های ادب عرفانی)

اصغر خوشه‌چرخ^{۱*}، احمد غنی‌پور ملک‌شاه^۲، مرتضی محسنی^۳، مسعود روحانی^۴

(دریافت: ۱۴۰۴/۰۷/۲۴ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۱)

چکیده

امروزه ضرورت رویکرد آسیب‌شناسانه به مقالات علمی - پژوهشی رشته‌های دانشگاهی جدای از اهمیت بنیادین این مقالات در محیط دانشگاهی، به سبب افزایش پذیرش دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی و به تبع آن افزونی تعداد مقالات علمی - پژوهشی و تخصصی شدن مجلات علمی - پژوهشی در موضوعات مختلف دوچندان شده است. اگرچه در ارزش‌بخشی

۱. دانشجوی دوره دکتری ادبیات عرفانی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران (نویسنده مسئول)

hasan.neka@yahoo.com .

<https://orcid.org/0009-0008-4013-2821>

۲. استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران.

<https://orcid.org/0000-0002-4681-9029>

۳. استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

<https://orcid.org/0000-0002-2071-1622>

۴. استاد گروه زبان و ادبیات فارسی دانشکده ادبیات و زبان‌های خارجی دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

<https://orcid.org/0000-0003-0771-1592>

Copyright© 2026, the Authors | Publishing Rights, ASPL. This open-access article is published under the terms of the Creative Commons Attribution- NonCommercial 4.0 International License which permits Share (copy and redistribute the material in any medium or format) and Adapt (remix, transform, and build upon the material) under the Attribution-NonCommercial terms.

به مقالات علمی - پژوهشی مسئله‌یابی به‌عنوان نقطه‌ آغازین پژوهش جایگاه ویژه‌ای دارد، اما اهمیت نگارش بیان مسئله به‌سبب کارکرد گزینشی و انگیزشی آن کم‌تر از اهمیت مسئله‌یابی و حل مسائل نیست. نگاه کلی به «بیان مسئله»‌های مقالات ادبیات عرفانی در دهه‌ اخیر گویای این واقعیت است که در تعداد قابل توجهی از این مقالات نوشتن عنوان «مقدمه یا بیان مسئله» در ابتدای مقاله بر حسب عادت و بدون آگاهی نویسنده از کارکرد، ساختار و محتوای «بیان مسئله» است. بیان بدون مسئله، مسئله بدون بیان و قرار دادن دیگر مؤلفه‌ها در متن بیان مسئله از آسیب‌های نگارش بیان مسئله در مقالات ادبیات عرفانی است. روش پژوهش در مقاله حاضر از نوع پیمایشی - تحلیلی و جامعه پژوهش شامل مقالات علمی - پژوهشی مجله پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا) بین سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ است. روش گردآوری داده‌ها کتابخانه‌ای با ابزار فیش‌برداری است.

واژه‌های کلیدی: مسئله، بیان، بیان مسئله، مقالات علمی - پژوهشی، ادبیات عرفانی.

۱. درآمد

مقالات علمی - پژوهشی از بارزترین مصادیق پژوهش در محیط‌های آکادمیک به‌شمار می‌آیند. دست‌یابی به یافته‌های جدید، تخصصی بودن و برخورداری از ساختار ویژه در نگارش وجه تمایز مقالات علمی - پژوهشی از سایر مقالات است. ضرورت آسیب‌شناسی مقالات علمی - پژوهشی به‌تبع اهمیت بنیادین و کاربردی این مقالات در محیط دانشگاهی است، زیرا از طرفی لازمه پویایی و کیفیت این منابع در دست‌یابی به اهداف تعیین‌شده، وجود رویکرد آسیب‌شناسانه است. از دیگر سو، در دو دهه اخیر رشد مقالات علمی - پژوهشی به‌لحاظ کمی بنا بر دلایلی چون افزایش تعداد دانشجو در دوره تحصیلات تکمیلی، گرایش‌بندی شدن علوم مختلف و افزونی تعداد مجلات علمی - پژوهشی محسوس بوده است؛ اما برخی رشد موجود فعلی را فقط در بُعد

صورت دانسته که ارزش محتوایی چندانی ندارد و بر این باورند که در مقالات علمی - پژوهشی بیشتر «به شکل و قالب مقالات توجه کردیم؛ اما محتوای آن‌ها را در نظر نگرفتیم» (صلح‌جو، ۱۳۸۷: ۵۶). بنابراین، رویکرد انتقادی به مقالات علمی - پژوهشی در یک رشته^۱ علمی و مجلات آن، با هدف زدودن نواقص احتمالی و ارتقای جنبه علمی مقالات می‌تواند به رشد کیفی آن رشته علمی و مجلات مربوط به آن رشته کمک شایانی کند.

اگرچه نقطه آغاز در مقاله علمی - پژوهشی یک موقعیت مسئله‌آفرین است که «حیرت را برمی‌انگیزد» (پوپر، ۱۳۸۳: ۱۴) و باعث پیدایش و یافتن مسئله در ذهن می‌شود، اما بیان آن مسئله با وجود کارکرد گزینشی و انگیزشی از مراحل مهم در فرایند تدوین مقاله علمی - پژوهشی است. نگارش بیان مسئله در مقاله‌های مجلات ادبیات عرفانی در دهه اخیر گویای این واقعیت است که در تعداد قابل توجهی از این مقالات نوشتن عنوان^۲ «بیان مسئله» در ابتدای مقاله بر حسب عادت بوده و آگاهی نویسندگان از کارکرد، ساختار و محتوای «بیان مسئله» بسیار اندک و قابل نقد است. خطاهای تکراری در «بیان مسئله»ی پژوهش‌های ادبیات عرفانی ده سال گذشته و نبود یک اثر مستقل پژوهشی در واکاوی عنصر «بیان مسئله» در مقالات ادبیات عرفانی از خاستگاه‌های ضرورت بحث بوده و بیان عنوان اهمیت و ضرورت بحث، امر واضح را بدون نیاز واضح‌تر کردن است. نگارندگان با هدف شناسایی آسیب‌های موجود در «نگارش بیان مسئله»ی ادبیات عرفانی به مقالات مجله پژوهش‌های ادب عرفانی در محدوده زمانی ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ پرداخته و درصدد پاسخ به این پرسش برآمده‌اند که «برجسته‌ترین آسیب‌های بیان مسئله در مقالات مجلات ادبیات عرفانی کدام‌اند؟».

۱-۱. روش پژوهش

پژوهش از نوع پیمایشی - تحلیلی و جامعه پژوهش شامل ۲۳۷ مقاله مجله پژوهش‌های ادب عرفانی (گوهر گویا) از سال ۱۳۹۳ تا ۱۴۰۳ (از دوره ۸ تا ۱۸ با ۲۷ شماره - پیاپی از شماره ۲۶ تا ۵۳) است. مجله پژوهش‌های ادب عرفانی تنها مجله‌ای که از آغاز برای گرایش ادبیات عرفانی و هدف «ارتقای پژوهش‌های روشمند با رویکرد ارتقای بنیادهای دانشی و تخصصی در حوزه ادبیات عرفانی» شروع به کار کرد. روش گردآوری داده‌ها کتابخانه‌ای با شیوه یادداشت‌برداری و روش پردازش در متن توصیفی با رویکرد انتقادی است.

۲. پیشینه پژوهش

الف. ایمان‌پور و رمضان‌پور (۱۳۹۹) در مقاله «آسیب‌شنایی بیان مسئله در پژوهش‌های تاریخی: مطالعه موردی: پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد رشته تاریخ» تنها ۱۰ درصد از پایان‌نامه‌ها را دارای بیان مسئله مناسب در پژوهش دانسته و ۹۰ درصد باقی‌مانده دارای آسیب‌هایی چون فقدان مسئله، ابهام در مسئله و بیان نامناسب هستند. ممتاز (۱۳۹۷) در پایان‌نامه «تأثیر نحوه بیان مسئله در فرایند حل آن در سطح تفکر انتزاعی» به مؤثر بودن دانش زبان‌شناختی و معنایی - در مرحله ترجمه - و دانش شماتیک^۳ - در مرحله ترکیب - در ارائه مسئله و به نقش نحوه ارائه مسئله در کنار نوع تحصیلات، تفاوت جنسیتی، تفاوت‌های سنی و تأثیر نوع جملات - جملات رابطه‌ای و جملات مقداری - برای حل مسائل اشاره کرده است. امیری، نوکاریزی و کیانی (۱۳۹۳) در مقاله «بررسی کیفیت ساختاری مقالات منتشرشده در مجلات علمی - پژوهشی علوم پزشکی کشور ۱۳۹۱ - ۱۳۸۹ براساس دستورالعمل کمیته بین‌المللی سردبیران مجلات

پزشکی (ICMJE) عدم رعایت معیارها در نگارش بیان مسئله مقالات علوم پزشکی را ۵۴/۷ درصد بیان کردند. بابازاده‌قدم و خانی کلقای (۱۳۹۲) در مقاله «نقدی بر شیوه مقدمه‌نویسی مقالات رشته ادبیات فارسی: نمونه موردی: مجله ادبیات فارسی دانشگاه آزاد خوی» طرح مسئله، پرسش، پیشینه و هدف از انجام پژوهش را از اجزای ساختاری یک بیان مسئله دانسته که در نبود هر یک از این اجزا، مقاله حالت خستی و مبهم باقی خواهد ماند.

براساس کاوش‌های نگارندگان تاکنون پژوهش مستقلی درمورد تحلیل «بیان مسئله» در پژوهش‌های ادبیات عرفانی صورت پذیرفته است؛ از این رو، امید است این مقاله با برشمردن آسیب‌ها با رویکرد انتقادی بتواند سهم ناچیزی را در ارتقای کیفی پژوهش در ادبیات عرفانی در پی داشته باشد.

۳. مفهوم‌شناسی پژوهش

۳-۱. مسئله

«مسئله»^۴ در لغت: «درخواست، نیاز، امر مُشکل، مُعضل، سؤال، پرسش» (عمید، ۱۳۹۰؛ دهخدا، ۱۳۷۷: ذیل واژه). مسئله در اصطلاح «نوعی تناقض، تعارض و آشفتگی یا اختلال^۵ میان معرفت و واقعیت وضع موجود مشاهده و در فرد ایجاد شگفتی می‌نماید» (ساعی، ۱۳۸۶: ۱۱۹). و این ایجاد شگفتی در قالب اندیشه‌ورزی از خاستگاه‌های پیدایش مسئله و مسئله‌یابی است که در فرد انگیزه لازم برای یک موقعیت جدید را فراهم می‌سازد. به قول برناردو برتولوچی^۶: «مسئله از جایی آغاز می‌شود که شروع می‌کنید به فکر کردن» (محمدخانی، ۱۳۸۲: ۳۱ به نقل از مجله فیلم، شماره ۱۵۸، گفت‌وگو با برناردو برتولوچی).

۲-۳. بیان

واژه «بیان» در لغت به معنای «ظاهر کردن چیزی، توضیح؛ بیان کردن: تقریر نمودن و روشن کردن تعبیر» (دهخدا، ۱۳۷۷: ذیل واژه) و در اصطلاح «بیان تقریر»: تأکید کلام به آنچه رفع احتمال مجاز و تخصیص کند» (جرجانی، ۱۴۰۰: ذیل واژه).

آخوند خراسانی در توضیح مقدمات حکمت - برای واژه بیان - می‌نویسد: «متکلم بایستی در مقام بیان تمام مراد خویش باشد و نه در مقام اجمال و اجمال» (آخوند خراسانی، ۱۴۰۹ق: ۲۴۷). و این مقام بیان همان تعیین حدود مسئله در ذهن متکلم است. در علم اصول برای شرح اصل «اصالة البيان»^۷ آمده است؛ «اصل غفلائی وجود دارد که متکلم حکیم مجمل و مهمل سخن نمی‌گوید و هیچ بخشی از مراد خود را به مجلس دیگر و یا زمان دیگر موکول نمی‌کند» (اعرافی، ۱۳۹۶: ۶۱). بنابراین، نفی اجمال و اجمال در دایره معنایی و کاربردی واژه «بیان» وجود دارد. این واژه در اصطلاح «بیان مسئله»: روشن کردن مسئله، تعیین حدود و مرزهای شمولیت مسئله، نفی ابهام و اجمال از مسئله است. بار معنایی بیان‌شده واژه «بیان» در اصطلاح «بیان مسئله» از دیگر واژگان مشابه - همچون: تبیین مسئله، طرح مسئله، تعریف مسئله، تشریح مسئله - بیشتر است و برای نمونه واژه «تبیین» به اندازه واژه «بیان» کارکرد تعیینی برای حدود مسئله را ندارد، زیرا «خود واژه تبیین هم مانند معادل‌های آن در دیگر زبان‌ها می‌تواند مبهم باشد و این ابهام از چند جنبه قابل بررسی است» (مهرابی، ۱۳۹۲: ۸۵ به نقل از آلن ری^۸، ۱۹۹۰: ۱۶).

۳-۳. بیان مسئله

«بیان مسئله» از اجزای پژوهش‌نگاری مقاله است. مسئله بعد از فرایند یافت شدن برای پژوهشگر یک عنصر خام است که برای حل شدن نیاز به آماده‌سازی و «فرموله شدن»

(ساعی، ۱۳۸۶: ۱۲۷) دارد. این فرموله کردن مسئله در ذهن پژوهشگر در عرصه بیان مسئله به منصفه ظهور می‌رسد. بنابراین، بیان مسئله همان چگونگی گفتن مسئله برای جاناندازی در ذهن مخاطب، یکی نشدن با مسائل خویشاوند و متفاوت بودن با مسائل مشابه است و لازمه این گونه بیان و این چگونگی گفتن توانایی در دانش زبان‌شناختی و معناشناسی برای برقراری ارتباط علمی با خواننده است؛ به طوری که در «مرحله ارائه مسئله»^۹ «هر جمله مسئله را به صورت قابل ارائه برای دروندادهای ذهنی تبدیل کنیم» (ممتاز، ۱۳۷۹: ۷-۹ به نقل از مایر^{۱۰}، ۱۹۹۱) تا بتوانیم با مخاطب رابطه‌ای قابل فهم داشته باشیم. بیان مسئله، بیان انگیزه اصلی نگارش مقاله و خاستگاه سنجش میزان توانایی نگارنده است، زیرا عرصه «عرضه فکر» (حکیمی، ۱۳۶۰: ۷۸) نگارنده در بیان ضرورت مسئله، جذب و نگه داشتن خواننده و ایفای نقش مخاطب‌پروری است و به همین سبب، استفاده از یک بیان آرگانیک^{۱۱} و گرایش به نگارش علمی آن ضرورت بیشتری دارد، زیرا «نگارش علمی نامناسب می‌تواند به عنوان یک مانع در ارتباطات علمی محسوب شود» (Hamilton, 1999: 353).

۳-۴. مقالات علمی - پژوهشی **گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی**

مقالات از زاویه کارکرد، نوع مخاطب، حجم، نوع نگارش، شیوه ارائه تقسیم‌بندی‌های متفاوتی دارند. «مقاله‌های علمی - پژوهشی با پردازش و تحلیل داده‌ها، به اطلاعات جدید و یافته‌های تازه‌های دست می‌یابند و از ساختار ویژه علمی برخوردارند» (مهرتری و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۵۶، به نقل از کوبین و همکاران، ۲۰۱۰: ۶۴۲).

۵-۳. ویژگی‌های بیان مسئله

۱-۵-۳. ویژگی‌های ساختاری بیان مسئله

از لازمه‌های برجسته نوشتاری در مقالات علمی - پژوهشی پیروی از ساختار ویژه در ارائه مطالب علمی است تا یافته‌های پژوهشی «روایی و پایایی لازم را داشته باشند و بیشتر مقبول جامعه حرفه‌ای و دانشگاهی قرار گیرند» (عبدالخلیق و آجینکیا، ۱۹۷۹: ۱۱۲) که در نمود این ساختار، مقالات علمی توانایی ایفای نقش در زنجیره ترجمان دانش را ندارند؛ از این رو، «باید ساختار و اصول صحیح نگارش علمی را داشته باشد» (مهتری و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۵۲، به نقل از مویلانن، ۲۰۰۷). اهمیت ساختار در همه عناصر مقالات علمی - پژوهشی یکسان نیست؛ با توجه به کارکردهای گزینشی و انگیزشی - ترغیبی - بیان مسئله، وجه ضرورت دوجندان «ساختار» در بیان مسئله این است که ساختار در نگارش بیان مسئله یک مرحله تولیدی و دارای خود مستقل است نه یک معیار سنجشی برای اعمال ارزیابی متن؛ از این رو، رعایت معیار ساختاری در نگارش بیان مسئله برای استحکام ارتباط بین مقاله و مخاطب ضرورتی انکارناپذیر است و این ضرورت برخاسته از وجود «وقایع ارتباطی و روان‌شناختی در تولید متن‌هاست» (اسوالز، ۱۹۸۱: ۸).

رویکرد ساختاری در نگارش بیان مسئله، اجزای بیان مسئله را همانند یک شبکه به هم پیوسته می‌داند که ضمن ارتباط با همدیگر در گویا کردن محتوای مقاله نقش به‌سزایی دارند. به‌طور کلی در آثار روش تحقیق علوم انسانی؛ اهمیت و ضرورت پژوهش، پیشینه پژوهش، هدف پژوهش، حدود پژوهش، پرسش پژوهش، فرضیه پژوهش و روش پژوهش از اجزای بیان مسئله به‌حساب آمده‌اند، ولی در بیان شدن

اجزای بیان مسئله با عنوان مستقل و یا بدون عنوان، بر روی تعداد اجزای بیان مسئله و تقدّم و تأخّر اجزا در آن اتفاق نظر وجود ندارد. برای نمونه:

ساختار بیان مسئله: مشکل پژوهش همراه با متغیر در شبکه علیّت + تاریخچه بروز مسئله + اهمیت مسئله + اشاره به عوارض ناشی از تداوم مشکل + اشاره به یافته‌های پژوهش (طیبی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۱-۱۱۳).

ساختار بیان مسئله: زمینه موضوعی + توصیف مسئله + نحوه بروز آن + بیان محدوده + عوامل دخیل در بروز مسئله + نحوه برخورد فعلی + بیان راه‌حل اندیشیده‌شده + اشاره به فواید و نتیجه (دیانی، ۱۳۸۹: ۵۳).

ساختار بیان مسئله: ضرورت طرح مسئله + پیشینه مسئله + پیش فرض‌ها + روش حل مسئله (فرامرزی قراملکی، ۱۳۹۱: ۱۹۸).

ساختار بیان مسئله: تعریف علمی و تئوریک از قلمرو معنایی واقعه + طرح جسورانه مسئله (انتقاد از وضع موجود) + مسئله خام (ساعی، ۱۳۸۶: ۱۲۸).

ساختار بیان مسئله (مقدمه): بیان کلی حوزه و حیطه علمی مسئله + انتقال آرام از کلیات به جزئیات با مرور پژوهش‌های پیشین + ذکر اهمیت و ضرورت پژوهش + بیان هدف + بیان پرسش (خاکی، ۱۳۹۶: ۲۷-۲۸).

ساختار بیان مسئله: محور اصلی پژوهش + اهداف پژوهش + اهمیت و ضرورت + روش + بیان یافته‌های مهم (طاهری، ۱۴۰۰: ۴۵۴).

۳-۵-۲. ویژگی‌های محتوایی بیان مسئله

«بدیع بودن، اولویت داشتن، قابلیت بررسی داشتن، ابهام نداشتن و به نیازمندی آینده توجه کردن» (پریخ و فتاحی، ۱۳۸۴: ۶۸-۶۹) از ویژگی‌های محتوایی مسئله تحقیق

است که برخی از این ویژگی‌ها می‌تواند ویژگی محتوایی بیان مسئله هم محسوب شود. برای نمونه «ابهام نداشتن»: هم مسئله باید خالی از ابهام باشد و هم بیان آن مسئله. از برجسته‌ترین ویژگی‌های محتوایی بیان مسئله عبارت است از:

- بیان مسئله، یک بیان بسیط و منسجم برای در مدار طولی و عرضی همان مسئله هدف باشد.

- محتوای بیان مسئله باید با عنوان، هدف، فرضیه، حدود، روش پژوهش مطابقت داشته باشد. برای نمونه عنوان: عنوان مُشیر به مسئله و بیان تنها در مدار طولی و عرضی عنوان یافت شده حرکت کند.

- انسجام متن بیان مسئله جهت آماده‌سازی ذهن مخاطب و مشتاق‌سازی (نه تحمیل) ایشان برای ورود به مباحث اصلی ضروری است و این انسجام باید در کل بدنه مقاله به گونه‌ای باشد که خواننده منتظر «مرحله منطقی بعدی باشد» (امیری و همکاران، ۱۳۹۳: ۱۱۴ به نقل از مارکزیک و همکاران، ۱۳۹۱: ۲۹۰).

- در بیان مسئله باید دقت داشت تا جای ممکن در صدد بیان (تبیین، شرح) مسئله باشیم نه پاسخ به مسئله.

۴. آسیب‌های نگارش بیان مسئله در مقالات ادبیات عرفانی

۱-۴. بیان بدون مسئله

برای یک اثر علمی-پژوهشی «مسئله» دلیل وجود است، به طوری که، یک اثر پژوهشی قائم به مسئله است، زیرا «علم و پژوهش مسبوق به مسئله‌یابی و طرح درست مسئله است» (داوری اردکانی، ۱۳۹۸: ۱۵۵). و بدون وجود مسئله مقاله نوعی متن

پراکنده محسوب می‌شود. آسیب بیان بدون مسئله، از آسیب‌های برجسته در مقالات ادبیات عرفانی، به شکل‌های مختلفی به منصه ظهور می‌رسد.

۴-۱-۱. تبیین موضوع به جای بیان مسئله

از آسیب‌های برجسته در نگارش بیان مسئله برخی از مقالات ادبیات عرفانی قرار دادن موضوع به جای مسئله است. در برخی از مقالات محور پیدایش مقاله مبتنی بر مسئله نبود، بلکه «طرح مشکلی به صورت کلی، مبهم صورت گرفت. در حالی که صورت مسئله، یعنی کیفیت و نوع گزاره‌های آن، برای پژوهشگر روشن شده باشد» (رضی، ۱۳۹۱: ۳۵). و بعد از روشن شدن مسئله در ذهن پژوهشگر - یافت مسئله - با بیان اصیل پژوهشگر در ابتدای متن مقاله تبیین شود. بنابراین، ملاک و معیار، در پیدایش مقاله وجود مسئله است نه صرف عنوان بیان مسئله در متن مقاله. از این رو، در مقالات موضوع محور، بیان مسئله هم به نوعی تبیین موضوع - تهی از مسئله - محسوب می‌شود؛ اگرچه، در نگارش، ساختار و انسجام حداقلی یک بیان مسئله را داشته باشد و برعکس؛ در مقالات مسئله محور، بیان مسئله خواهیم داشت چه با عنوان تبیین موضوع و چه با عنوان بیان مسئله. برای نمونه:

مقاله «جغرافیای ملکوتی و اوقات عرفانی» -

آنچه نویسنده با عنوان مقدمه - بیان مسئله - در ابتدای مقاله آورده عبارت است از: «روایات و تمثیلات عرفانی فضاهایی خارج از جهان عینی و ناسوتی را توصیف می‌کند. مکاشفات عرفا نیز در صحنه مکان و زمان غیرمعمول رخ می‌دهد. فضاهای مقدس روایات و مکاشفات عرفانی، نه جزو قلمرو عقول و ارواح بسیط محسوب می‌شود، زیرا تصویر و شکل می‌پذیرد و نه در قلمرو مرکبات خلقت و اجسام

می‌گنجد، زیرا لطیف و بدون جسد است. بنابراین حد وسط ارواح و اجسام قرار می‌گیرد و عالم خیال یا مثال نامیده می‌شود. فضای تمثیل‌های عرفانی در همین عالم، به‌عنوان جغرافیای ملکوتی مورد مطالعه این نوشته است. در این مقدمه کارکرد انگیزشی بیان مسئله که همان برقراری ارتباط با خواننده برای هدایت وی برای ادامه خوانش متن است؛ قابل دریافت نیست. بیان مسئله «به منزله مصافحه نویسنده با خواننده» (پورجوادی، ۱۳۶۵: ۹) محسوب می‌شود و قسمتی از این مصافحه و خوش‌آمدگویی با بیان هدف، روش، پرسش، اهمیت و ضرورت مسئله صورت می‌پذیرد تا خواننده تصمیم به ادامه خوانش متن داشته باشد.

- مقاله «سلسله طریقتی خواجه یوسف همدانی و طریقت نقشبندیه»

مقدمه - بیان مسئله - مقاله دارای سه بند است که دو بند آن درباره طریقه نقشبندیه آمده و در بند سوم آمده است: «کوشش نگارندگان در این مقاله بر آن است که برای معرفی خواجه یوسف همدانی، افزون‌بر تذکره‌های عرفانی از کتاب‌هایی مانند الانساب و صفه الصفوة و مسالک الابصار و المختار من تاریخ الاخیار و منابع تاریخی دیگر استفاده کنند؛ یعنی از آثاری که کمابیش به زمان او نزدیک‌اند و به دور از تعصب‌های فرقه‌ای و طریقتی نوشته شده‌اند». این هدف بیان شده در عنوان مقاله نمود ندارد. ضمن آن‌که صرف معرفی یک سلسله و یا فرد خاص منسوب به آن سلسله، مسئله نیست و به همین سبب پرسشی در مقدمه بیان نشد. در چکیده مقاله آمده است «در این مقاله افزون‌بر بحث و نقد ارتباط خواجه یوسف همدانی با طریقت نقشبندیه، تلاش شده است استادان و شاگردان طریقتی او با استفاده از منابع تاریخی معرفی شوند؛ همچنین نگارندگان کوشیده‌اند عبدالله جونی، شیخ ناشناخته خواجه یوسف همدانی را معرفی کنند که در بیشتر منابع حتی نامش نیز نادرست ضبط شده است» و

در نتیجه مقاله آمده است؛ «برپایه آنچه گفته شد سلسله طریقتی خواجه یوسف همدانی همانند طریقت‌های دیگر عرفانی به اهل بیت علیهم‌السلام می‌رسد و از شعبه‌های معروفیه است؛ همچنین ارتباط او با طریقت نقشبندیه و به‌ویژه با خواجه عبدالخالق غجدوانی درخور تأمل است». ارتباط محتوایی بین نتیجه به دست آمده و چکیده بیان شده با مقدمه چندان محکم و منسجم نیست، زیرا از کارکردهای مسئله «یکپارچه‌سازی با دیگر عنصرهای پژوهش» (میرزایی، ۱۳۹۰: ۱۰۸) است و در نبود مسئله واحد متن انسجام محتوایی چندان ندارد و خواننده بین مطالب با محتوای پراکنده سرگردان خواهد شد.

- مقاله «جایگاه فاطمه امّ علی مهدعلیه در تصوف و فتوت اسلامی»

«این مقاله پژوهشی درباره زندگی، احوال و آثار امّ علی (متوفی ۲۵۰ ق) است؛ پارسازی از قرن سوم هجری که به پشتوانه اشرافیت خانوادگی و سرمایه اقتصادی به پشتیبانی از نهادهای تصوف می‌پردازد و با به‌کارگیری شگردهایی فرصت می‌یابد به حلقه‌های صوفیه و اهل فتیان وارد شود». در مقدمه مقاله به اجزای بیان مسئله همچون هدف، روش، ضرورت و پرسش اشاره‌ای نشده است، زیرا مقاله فاقد نگاه مسئله‌محور است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

۴-۱-۲. بیان مسئله‌نما^{۱۲}

دومین شکل بیان بدون مسئله در مقالات ادبیات عرفانی جایگزینی بیان شبه مسئله در جایگاه بیان مسئله است. شبه مسئله برآمده از عنوان ساختگی است که در مرحله عنوان‌سازی - در مقابل عنوان‌یابی - به وجود آمده و نوعی بیان بر مدار هیچ و ساخت تصنعی مسئله است و بنا بر تعریف^{۱۳} FFP نوعی «کج رفتاری پژوهشی در فعالیت

پژوهشی» است (موسوی و الستی، ۱۳۸۲: ۹۶-۹۸). از شرایط مهم در شناخت دقیق مسئله، تشخیص این امر است که آیا مسئله مورد بحث «مسئله‌ای درست ساخت^{۱۴}» است یا اساساً با مسئله‌نما روبه‌رو هستیم؟ تحقیق معطوف به مسئله‌نما، هرچند روشمند نیز باشد، فاقد اثربخشی است و مسئله‌نما بودن مسئله برآمده از مسئله‌سازی به جای مسئله‌یابی است که به تبع آن، بیان مسئله دارای یک نگارش تصنعی با رویکرد انشابافی است؛ اگرچه حداقل معیارهای ساختاری را داشته باشد. مسئله بودن یک مسئله و یافتن آن متفاوت از مسئله‌ساختن است. «مسئله‌بودگی برآمده از نیاز و مسئله‌سازی برآمده تقلید از نیاز است» (ابراهیمی، ۱۳۹۶، ۱/۳۷۴). بنابراین، بیان مسئله در مقالات بی‌مسئله برآمده از نیاز پژوهشی نیست. مسئله‌نما بودن پژوهش گاهی در «القاکنندگی پاسخ» و گاهی در «جمع مسائل در مسئله واحد» نمایان می‌شود.

۱- ۲- ۱- ۴. مسئله القاکننده: از نمودهای بی‌مسئله بودن مقاله و نمایش صوری مسئله در مقاله، قرار دادن پاسخ مسئله (مسئله صوری) در بیان مسئله و یا صورت مسئله است. نویسنده به صورت ناخودآگاه شبه‌پاسخ آن مسئله‌نما را در ابتدای مقاله و در ذیل بیان مسئله و یا حتی در عنوان مسئله می‌آورد. برای نمونه:

- مقاله «تأثیرپذیری متقابل مکتب تصوف و فتوت درباره نقش و

کارکرد پیر»

روش، پیشینه و پرسش پژوهش در مقدمه مقاله وجود ندارد. در مقدمه ۵۱۳ واژه‌ای مقاله شش بند - پارگراف - وجود دارد که ۴ بند آن مربوط به فتوت و یک بند هم مربوط به تصوف است و در بند پایانی آمده است؛ «این مقاله می‌کوشد در زمینه پیر با توجه به سه وجه مشترک آن‌ها در این باره (نقش و تأثیر پیران در تربیت مریدان، شرایط پیران، طبقه‌بندی پیران)، تأثیر دو طریقه فتوت و تصوف را بر یکدیگر

نشان دهد». با توجه به این عبارت و عنوان بیان شده، نویسنده نتیجه مقاله - «وجود تأثیرپذیری» - را در مقدمه بیان کرد. در حالی که بیان مسئله باید با طرح کردن مسئله زمینه فهم و ترغیب برای ادامه خوانش متن را فراهم کند و «فرصت ارزیابی کار را به خواننده دهد» (استاپلتون، ۱۳۷۹: ۴۷).

- مقاله «بازتاب میراث عرفانی کهن، به‌ویژه مولانا، در اندیشه‌های

امیرحسینی هروی»

مقدمه مقاله به‌خاطر بیان شدن نتیجه در عنوان و بیان مسئله، پرسشی را مطرح نکرده است، زیرا با نقش القاکنندگی پاسخ در عنوان و عدم تناسب بین عنوان و مقدمه، لازمه وجود پرسش در مقدمه مقاله برداشته شده است. در مقدمه یازده‌بندی این مقاله، بند اول مقدمه جایگاه بررسی تطبیقی متون هم‌رتبه در مطالعات عرفانی را بیان کرد. در بند ۱۰ تا ۱۱ درباره اهمیت مقایسه تطبیقی در هروی و مولانا نکاتی بیان شد. به میراث کهن عرفانی و ابعاد مورد هدف این بازتاب اشاره‌ای نشده است. با توجه به متن مقاله و نتیجه به دست آمده، بهتر بود نویسنده در عنوان مقاله به جای واژه «بازتاب» صورت‌های مختلف این بازتاب، چگونگی این بازتاب و یا مبنای این بازتاب را بیان می‌کرد که عنوان گویای نتیجه نباشد و خواننده با وجود پرسش ظاهر نشده به پاسخ از پیش تعیین شده نرسد.

۴ - ۱ - ۲ - ۲. جمع مسائل در مسئله واحد: ۱۵ از دیگر نمودهای بی‌مسئله بودن مقاله و ظهور مسئله‌نما در مقاله، انباشت مسائل در یک مقاله است که گاهی در نبود ظاهری پرسش نمود می‌یابد. «وقتی پرسشی در مقدمه مطرح نمی‌شود، خواننده در نمی‌یابد با مطالعه مقاله در پی چه مسئله‌ای است و به کدام مطالب دقت کرده و کلاً به کدام جهت حرکت کند. اصولاً طرح مسئله و پرسش تحقیق را به تیری خارج شده

از کمان تشبیه می‌کنند که طرح مسئله بدنه تیر و پرسش تحقیق نوک و جهت آن است» (بابازاده اقدم و خانی کلقای، ۱۳۹۲: ۲۶). و گاهی هم در قالب پرسش‌های مختلف نمود می‌یابد. یک عامل وجود پرسش‌های متفاوت در بیان مسئله «انگاشتن مسائل مختلف به‌عنوان مسئله واحد» (برخورداری، ۱۳۸۴: ۱۵۳) است. مقالات علمی - پژوهشی مبتنی بر مسئله واحد بوده و هدف آن حل یک مسئله است. وجود پرسش‌های متعدد در یک مقاله می‌تواند نشان از تشویش ذهن پژوهشگر و کنار نیامدن با انباشت پرسش‌ها در ذهن فرد باشد. برای نمونه:

- مقاله «رویکرد تربیتی به کارکردهای پرسش‌های هم‌گرا در دفتر اول

مثنوی مولانا»

در مقدمه مقاله آمده است: «پژوهشگران در این تحقیق با روش تحلیل کیفی، به دنبال ارائه پاسخ به این پرسش‌ها هستند:

(۱) ابیات پرسشی هم‌گرا و غیرهم‌گرای مولوی در دفتر اول مثنوی چند عدد است؟

(۲) نمونه ابیات پرسشی هم‌گرا که جنبه تربیتی دارند، کدام است؟

(۳) بر چه مبنایی می‌توان کارکردهای تربیتی پرسش در مثنوی را به‌دست آورد؟

(۴) کارکردهای تربیتی مستخرج از ابیات پرسشی هم‌گرا کدام است؟».

مسئله کارکرد تربیتی، مبنای دستیابی به این کارکردها، تعداد پرسش‌ها دارای جنبه تربیتی از مسائل مطرح شده در این پرسش‌هاست که هر یک از آنها می‌توانست عنوان یک مقاله قرار گیرد.

- مقاله «نگاهی به معنای زندگی در اندیشه رابعه عدویه با تکیه بر

آرای ویکتور فرانکل»

در بیان مسئله مقاله ابتدا این پرسش مطرح می‌شود که چرا و چگونه یک زن توانسته است به چنین مقامی دست یابد؟ و در ادامه آمده است که: همچنین یافتن پاسخ‌هایی به پرسش‌هایی مانند:

۱) از دیدگاه رابعه عدویه هدف از زندگی در این عالم چیست؟

۲) مؤلفه‌ها و عوامل زمینه‌ساز معنا در اندیشه رابعه کدام‌اند؟

۳) این عوامل چگونه در زندگی و اقوال او بازتاب یافته‌اند؟ از اهداف مقاله است. «معمولاً مقالات با هدف جواب دادن به یک سؤال یا اثبات یک فرضیه تحقیقاتی نوشته می‌شوند» (نکوئیان، ۱۳۹۰: ۹۱). در این مقاله نویسنده به ظاهر چهار پرسش و در واقع شش پرسش را مطرح می‌کند که هر یک می‌توانست عنوان یک مقاله با هدف و روش جداگانه تحلیل شود. برای نمونه: روش مورد نیاز در پاسخ به چستی «از دیدگاه رابعه هدف از زندگی در این عالم چیست؟» متفاوت از روش مورد نیاز در پاسخ به چگونگی «چگونگی بازتاب این عوامل در زندگی رابعه؟» است و در واقع هر یک از این پرسش‌ها روش تحقیق متفاوت و جداگانه‌ای را می‌طلبد.

- مقاله «درنگی بر مفهوم عشق در مجالس العشاق»

در بیان مسئله مقاله آمده است: «پرسش‌های اصلی و فرعی مقاله دقیقاً از همین جا آغاز می‌شود: چگونه می‌توان انتساب عشق مجازی را به شخصیت‌های درجه اول عرفان اسلامی پذیرفت؟ مقصود نویسنده از عشق مجازی دقیقاً چیست؟ میان عشق مجازی مطرح شده در این رساله با آنچه در واقعیت اجتماعی جریان داشته است، چه نسبتی وجود دارد؟ آیا می‌توان این اثر را اعتراضی به فساد جاری در جامعه قرن نهم به‌شمار آورد و آن را تلاشی دانست برای تمایز قائل شدن میان عشق مجازی مدنظر صوفیه با آنچه در جهان بیرون از متن متداول بوده است؟ این‌ها و پرسش‌های ضمنی

دیگر، اساس گفت‌وگوهای ما را در این مقاله شکل خواهد داد». پرسش در بیان مسئله مقاله گویای پرسش مطرح‌نشده در تبارشناسی موضوع آن مقاله است که پژوهشگر به آن دست یافت - نه این‌که آن را ساخت - و پیدایش «مقاله در راستای پرسشی است که طرح نشده است» (کیانی بارفروشی، ۱۳۹۶: ۸۱). بنابراین، اول این‌که در مقاله پرسش فرعی نداریم و دو دیگر این‌که، لازمه پاسخ به چهار پرسش دیگر هم چهار مقاله و یا یک کتاب با چهار فصل جداگانه است. نمونه‌های دیگر از این نوع مقالات:

- شطح سبحانی بایزید در ترازوی نقد صوفیان (بررسی تاریخی شطح سبحانی بایزید و آرای شمس در این باره)؛
- مطالعه شاخصه‌های نظریه بهزیستی در غزلیات شمس برپایه روان‌شناسی مثبت‌نگر سلیگمن؛
- تأملی در پرسش متداول «خدای - تعالی - با تو چه کرد؟» در متون مثنوی عرفانی؛
- نگاهی تطبیقی به داستان قرآنی «موسی و خضر» و داستان «پسرخوانده» از لف تالستوی؛
- مؤلفه‌های زندگی معنادار از دیدگاه بایزید بسطامی؛
- از نظریه خلق و کسب ابوالحسن اشعری تا طرد و قبول ابلیس از دیدگاه سنایی؛
- نشانه‌شناسی تمثیل «طوطی و بازرگان» مثنوی برپایه نظریه مایکل ریفاتر؛
- گونه‌های دلالت زبانی در روح الارواح سمعانی؛

- طریقه فردوسی و تأثرات آن از سلسله کبرویه از رهگذر مکتوبات
صدی؛
- بررسی تطبیقی طباع تام و راهنمای درونی برپایه خودشناسی در
عبدالعاشقین؛
- نشانه‌شناسی نماد حیوانی باز در غزلیات شمس؛
- گونه‌های دلالت زبانی در روح الارواح سمعانی؛

۲-۴. مسئله بدون بیان

گاهی اصل وجود مسئله در برخی از مقالات انکارشدنی نیست؛ ولی آن مسئله بالقوه، پُختگی لازم در ارائه را ندارد و مسئله‌مند و فرموله نشده است. «فرموله کردن مسئله^{۱۶} پایه تحقیق علمی و به گفته مرتون^{۱۷} این فرموله کردن بسی دشوارتر از حل مسئله است» (ساعی، ۱۳۸۶: ۱۲۰). فرموله کردن مسئله در مقالات علمی - پژوهشی، از پیش‌نیازهای چون آموزش، فرهنگ اندیشه‌ورزی در جامعه، اقتصاد پژوهشی، فرهنگ پژوهشی در دانشگاه، معرفت زمینه‌ای^{۱۸} و تجربه زیستی فرد پژوهشگر نیز تأثیرپذیر است. از این رو، پژوهشگر با برانگیخته شدن یک عامل انگیزشی و یافت مسئله در ذهن، نباید آن مسئله را به شکل خام - دریافت اولیه ذهنی از مسئله - مصرف کند و همین کاربردی کردن، فرموله کردن مسئله برای رسیدن به پاسخ اثباتی یا اقناعی از اساسی‌ترین مراحل کار نویسنده است. «به مجرد این‌که بر اثر حادثه یا سرخوردگی برانگیخته شدیم نباید آن انگیزه یا حادثه را به مخاطب منتقل کرد و این را صداقت و یا واقع‌گرایی تصور کرد، زیرا کاری گذرا و از یاد رفتنی پدید می‌آید» (ابراهیمی، ۱۳۹۶، ۱/ ۱۳۰ - ۱۳۲). بیان مسئله بیان فردی یک انگیزه برآمده از شخصیت علمی نویسنده و

«گفتمان خود نویسنده» (بابازاده و خانی‌کلغای، ۲۰۱۳۹۲) است. ارائه خام یک مسئله نمود فقدان پختگی نویسنده در مسئله به وجود آمده خواهد بود و این خام مصرفی مسئله در پژوهش از آسیب‌های برجسته در مقالات دانشگاهی امروز جامعه است. آسیب «مسئله بدون بیان» در مقالات به دو شکل به منصفه ظهور رسیده است:

۱-۲-۴. ابهام در بیان مسئله: از آسیب‌های برجسته در نگارش بیان مسئله، وجود ابهام در ساختار و یا محتوای بیان مسئله است. بیان مسئله در رویکرد ساختاری تابع یک توالی خاصی است «در نگارش بیان مسئله ابتدا از مسائل کلان و کلی شروع می‌کنیم سپس گام به گام خواننده را به دامنه پژوهش هدایت می‌کنیم. نحوه استدلال از یک هرم وارونه و یا قیف تبعیت می‌کند» (طیبی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۱۷) و عدم رعایت این توالی ابهام در بیان مسئله را به دنبال دارد. برای نمونه:

- مقاله «بررسی تطبیقی آرای مولوی و ابن‌عربی در باب احوال مشاهده و یقین»

مقدمه مقاله با این عبارت شروع می‌شود «مشاهده و یقین نزد صوفیان از احوال عرفانی است...» و در ادامه این مقدمه طولانی در سه بند به تعریف لغوی، اصطلاحی و تاریخی «مشاهده و یقین» می‌پردازد. بهتر بود نویسنده با رعایت ترتیب توالی در مقدمه، مقدمه را با یک جمله موضوعی عام شروع می‌کرد و تعاریف را در مقدمه نمی‌آورد تا مقدمه در یک کمیت مناسب بتواند نقش انگیزشی خود را ایفا کند.

- مقاله «نمادنگاری مفاهیم قرآنی مرتبط به زن در تفسیر عرفانی منسوب به ابن‌عربی»

در مقدمه ۲۲۷ واژه‌ای که در این مقاله آمده است؛ با توجه به کلیدواژه «زن»، «نماد» در عنوان مقاله بهتر بود نویسنده از این کلیدواژگان در مقدمه استفاده می‌کرد و ارتباط

محتوایی کلیدواژگان با عنوان و مقدمه مقاله را در نظر می‌گرفت، زیرا «مقدمه بایستی بتواند توجیه و استدلال لازم برای مطالعه را فراهم نماید» (نکوئیان، ۱۳۹۰: ۹۱). این موارد به همراه نبود اهمیت و ضرورت بحث، پرسش، هدف، روش پژوهش و در مبهم بودن محتوایی مقدمه مقاله و فقدان ایفای نقش مقدمه در مقاله تأثیر به‌سزایی دارد.

- مقاله «مقایسه مفهوم عرفانی عشق در اندیشه‌های سپهری و عارفان مسلمان»

روش و پیشینه پژوهش با عنوان مستقل در مقدمه مقاله آمده است که نشان از ارزش ساختاری مقاله دارد. هم‌چنین هدف و پرسش پژوهش هم بیان شده است که به نظر می‌رسد می‌توانست دو پرسش بیان‌شده در پرسش واحد بیان شود؛ اما نکته قابل نقد این‌که، در نگاه ساختاری به این مقدمه از ۱۰۴۹ واژه‌ای که در مقدمه آمد؛ ۲۹۵ واژه مربوط به واژه عرفان و ۶۹۶ واژه مربوط به سپهری و ۶۵ واژه دیگر هم شامل پرسش‌های مطرح شده است. بهتر بود از واژه «عارفان مسلمان»، کلیدواژه مطرح‌شده در عنوان، هم یک عبارت بیان می‌شد تا هم بین واژگان مطرح‌شده تناسب باشد و هم ابهام در واژه «عارفان مسلمان» بر ابهام بیان مسئله نیفزاید.

- مقاله «گل در آیینۀ تأویلات ادب عرفانی»

نویسنده مقدمه مقاله را در ۷ سطر بیان کرد و پیشینه و ضرورت مقاله را با عنوان مستقل بیان کرده است. در مقدمه مقاله هیچ اشاره‌ای به پرسش و روش نشد. ربط محتوایی مقدمه بیان‌شده با مقاله بسیار اندک و در مقدمه فقط به احادیثی درمورد گل اشاره کرده است. بهتر بود دو بند نخست عنوان «بررسی تأویل‌های گل در آیینۀ ادب عرفانی» که بعد از مقدمه، در متن بیان شده، در جایگاه مقدمه باشد که ارتباط بیشتری با مقدمه داشت. از این رو، مقدمه مقاله - بیان مسئله - گویای محور محتوایی مقاله

نیست و مخاطب نمی‌تواند حدس بزند منظور نویسنده از مقدمه بیان شده، نمادینگی تجلیات صعودی شهودی و شعوری - مودت، محبت، شوق، انس و ... - گل در متون عرفانی است و تأویل عرفانی انواع گل - ارغوان، سوسن، ریحان، بنفشه و ... - در مقاله بیان شده است.

۴ - ۲ - ۲. اهمال و اجمال در بیان مسئله

از دیگر آسیب‌های که در بیان یک مسئله در مقالات وجود دارد این‌که مقاله مسئله‌محور است؛ ولی آن مسئله در اجمال‌گویی نویسنده به‌درستی تبیین نشده است. اهمال و اجمال در بیان مسئله می‌تواند نشان از خستگی و اتمام انرژی در مراحل یافت مسئله باشد «یافتن یک مسئله ممکن است ماه‌ها و یا حتی سال‌ها طول بکشد. مسئله‌یابی؛ سردرگمی، خستگی، دلبستگی و تنفر را با خود به همراه دارد» (ساعی، ۱۳۸۶: ۱۲۰). برای نمونه:

- مقاله «تشیع و گرایش‌های شیعی در بین عارفان شیراز - سده‌های هفتم تا نهم»

مقاله بیان مسئله خود را با عنوان - مقدمه و بیان مسئله - تنها در سه سطر آورد که مجمل بوده و هیچ ربطی به مسئله هم ندارد. «سرزمین کهن فارس، در سده‌های هفتم و هشتم، به گوناگونی مذاهب در اصول و فروع در محل توجه بوده است. انواع گوناگون تشیع (از کلامی تا عرفانی) نیز در این دوران در فارس با شتابی بی‌سابقه در حال گسترش می‌بوده‌اند. نگارندگان در این مقاله کوشیده‌اند جوانب حضور و بالیدن تشیع را، با تأکید بر تشیع باطنی، در اندیشه ۳۳ چهره ادبی و فرهنگی فارس بسنجند و نشان دهند».

- مقاله «بررسی و تحلیل مفهوم رضایت از زندگی در مثنوی مولوی با

استفاده از روان‌شناسی مثبت‌گرا»

از ۱۲۸۰۰ واژه مقاله حدود ۲۰۰۰ واژه مقدمه و بیان مسئله است که این مقدمه طولانی با نقل و قول‌های فراوان مُهمَل بوده و در جهت اهداف مقاله و کارکردهای بیان مسئله نیست. به کارگیری نوع، تعداد و کیفیت واژگان در بیان مسئله برای مؤلف مهم است. در واقع «بیان مسئله» عرصه نمایش مسئله در قالب نحوِ گزینشی مؤلف و معرف پنهان نوع اندیشه‌ورزی و جهت‌گیری ذهنی پژوهشگر در مسئله مورد بررسی است. از این رو، سهم «بیان مسئله» در گزینش شدن مقاله و امتیازبخشی به مؤلف از دیگر مؤلفه‌های ساختاری مقاله برجسته‌تر است.

۱. ۳-۴. آمیختگی دیگر مؤلفه‌ها با بیان مسئله

از دیگر آسیب‌های برجسته در نگارش بیان مسئله، آمیختگی مؤلفه‌های همچون ادبیات نظری، تعاریف لغوی و اصطلاحی، تحلیل‌های آماری، نتایج به‌دست آمده در بیان مسئله است. این مطالب پیوسته و بدون نظم چینی معین که «اغلب ساختار دقیقی ندارند، فاقد عنوان‌بندی دقیق هستند و به صورت یک توده به دنبال هم ظاهر می‌شوند» (مهرتری و همکاران، ۱۳۹۷: ۲۵۳ به نقل از وود ۲۰۱۶) می‌تواند باعث سردرگمی و ابهام در ارائه مطالب شود.

- مقاله «بررسی محتوایی بحرالاسرار»

در مقدمه ۲۱۶ واژه‌ای این مقاله فقط یک جمله کوتاه در مورد جایگاه علم تفسیر بیان شد «علم تفسیر از نخستین علوم است که در دنیای اسلام ایجاد شد و جایگاه و اهمیت ویژه خود را یافت» و بقیه مقدمه معنای لغوی و اصطلاحی واژه «تفسیر» را مورد بررسی قرار داد. در حالی که، جایگاه بررسی لغوی و اصطلاحی کلیدواژگان - در

صورت نیاز - در مقدمه نیست. مقدمه هیچ یک از مؤلفه‌های ساختاری بیان مسئله را هم ندارد؛ این که هدف، روش، اهمیت و ضرورت پژوهش چیست؟ جالب آن که در مقاله، ۱۵ بند مقاله - معادل ۳ صفحه و ۱۳۷۶ واژه - به مؤلف اثر - مظفرعلیشاه کرمانی - اختصاص دارد که با عنوان‌های درون‌متنی چون: مظفرعلیشاه کرمانی، شیدایی مظفرعلیشاه، قتل شیدایی مظفرعلیشاه و آثار مظفرعلیشاه آمده است که این موارد بیان‌شده هیچ ربطی به «بررسی محتوایی بحرالاسرار» ندارد.

- مقاله «از تجربه‌های زبانی تا ساحت فرازبانی در مراحل سلوک

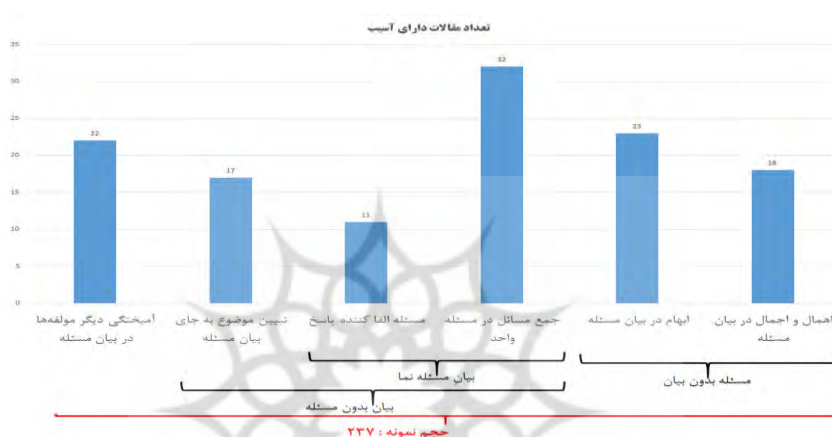
نفری»

مقدمه مقاله ۲۲ سطر دارد که به جز ۴ سطر پایانی مقدمه، ۱۸ سطر مقدمه درباره زندگی و آثار ابو عبدالله محمد بن عبدالجبار بن الحسن النفری است. در حالی که وجود چنین مطالبی با توجه به عنوان مقاله در مقدمه مقاله ضروری نبود و لازم بود نویسنده به اهداف، اهمیت و ضرورت، پرسش و روش پژوهش اشاره می‌کرد «باید دقت کرد در مقدمه مقاله به مرور مطالعه خود نپردازیم و فقط باید به نکاتی اشاره کرد که برای فهم و قضاوت صحیح مطالعه ضروری هستند» (هال، ۱۳۷۸: ۲) در ادامه نویسنده پرسش و روش را ذیل عنوان چارچوب مفهومی می‌آورد که اندکی قابل تأمل است.

- مقاله «تحلیل تأویل‌های قرآنی - روایی عارفان در تذکره‌الاولیا»

در مقدمه مقاله به تعاریف لغوی و اصطلاحی واژگان تأویل، کاربرد تأویل، هرمنوتیک و ساختار می‌پردازد که جایگاه این مباحث در مقدمه مقاله نیست. نباید در مقدمه هر گونه نوشت، زیرا «چگونه نوشتن تأثیر می‌گذارد بر روی چیزی که درباره‌اش می‌نویسیم» (ریچاردز، ۲۰۰۰: ۹۲۷) و همچنین بر روی مخاطب. امروزه این

تلقى از کارکرد نوشتن و تأثیرگذاری آن بر روی مخاطب در آکادمی علوم انسانی جامعه ما کمتر دیده می‌شود و این «عدم آگاهی از نقش نوشتن بر کیفیت اندیشه ما در آن موضوع، نه تنها بر کیفیت دانش بلکه بر حال و روز علمی جامعه ما عمیقاً تأثیرگذار است» (فاضلی، ۱۳۹۹: ۹۱).

نمودار ۱: آسیب‌های نگارش بیان مسئله

۵. نتیجه

اهمیت نگارش «بیان مسئله» در مقالات علمی - پژوهشی با اهمیت مسئله و مسئله‌یابی برابر است. «بیان مسئله» چگونه گفتن مسئله برای کاربردی کردن آن در ذهن مخاطب است و لازمه این گونه «گفتن یا بیان»، جا انداختن ضرورت مسئله و چرایی مسئله شدن مسئله، توانایی در دانش زبان‌شناختی و معناشناسی برای برقراری ارتباط علمی با خواننده است. نگارش «بیان مسئله» در تعداد قابل توجهی از مقالات ادبیات عرفانی دارای آسیب بوده و نوشتن عنوان «بیان مسئله» در ابتدای مقاله بر حسب عادت و

بدون تسلط نویسنده از کارکردهای آن بوده است. برجسته‌ترین آسیب‌های نگارش بیان مسئله واکاوی شده عبارت‌اند از:

- بیان بدون مسئله: آسیب بیان بدون مسئله در دو مؤلفه تبیین موضوع به جای مسئله و بیان مسئله‌نما نمود یافته است. در مقالات موضوع‌محور، بیان مسئله تبیین موضوع - تهی از مسئله - محسوب می‌شود؛ اگرچه، در نگارش، ساختار و انسجام حداقلی یک بیان مسئله را داشته باشد. بیان مسئله‌نما: بیان شبه‌مسئله برآمده از عنوان ساختگی است که در مرحله عنوان‌سازی - در مقابل عنوان‌یابی - به وجود آمده و نوعی ساخت تصنعی مسئله محسوب می‌گردد و در دو ریزمؤلفه مسئله القاکننده پاسخ و جمع مسائل در مسئله واحد به منصفه ظهور می‌رسد.

- مسئله بدون بیان: گاهی اصل وجود مسئله در برخی از مقالات انکارشدنی نیست، ولی آن مسئله بالقوه فرموله نشده و پختگی لازم در ارائه را ندارد. «مسئله بدون بیان» در مقالات به دو شکل: ابهام در بیان مسئله، اهمال و اجمال در بیان مسئله نمود می‌یابد که می‌تواند نشان از خستگی، شتاب‌زدگی و عدم تسلط در فرایند مسئله‌یابی باشد.

- آمیختگی دیگر مؤلفه‌ها با بیان مسئله در جایگاه بیان مسئله؛ که نشان از عدم تسلط ساختاری نویسنده در مقاله بوده و عامل سردرگمی مخاطب است.

پی‌نوشت‌ها

1. discipline
2. titer
3. schematic
4. problem
5. disturbance

۶. **Bernardo Bertolucci**: فیلمنامه‌نویس و کارگردان ایتالیایی، کارگردان فیلم «آخرین امپراتور».
۷. اصالة البيان، از اصول لفظیه است و یکی از مقدماتی است که برای استنباط احکام از اطلاق کلام لازم است.
۸. **Alain Rey**: زبان‌شناس، فرهنگ‌نویس و شخصیت رادیویی فرانسوی بود.

9. problem representation

10. Mayer

۱۱. بیان آرگانیک یعنی این‌که بیان شما نه در تضاد با دیگر بیان‌های مشابه باشد و نه در تقلید از بیان‌های مشابه باشد.

12. pseudo-problem

13. fabrication, falsification, plagiarism

14. well-formed problem

15. complex question fallacy

16. finding and formulating a problem

17. Merton

18. background knowledge

منابع

- آخوند خراسانی، محمدکاظم (۱۴۰۹ق). *کفایه الاصول*. قم: مؤسسه آل بیت.
- ابراهیمی، نادر (۱۳۹۶). *میانی داستان‌نویسی (لوازم نویسندگی، عناصر اساسی داستان، براعت استهلال)*. تهران: امیرکبیر.
- استاپلتون، پل (۱۳۷۹). *نگارش مقالات پژوهشی*. ترجمه محمدباقر شمس. کرمانشاه: طاق بستان.
- اعرافی، علیرضا، مبلغ، کاظم و سلیمانی، محمد (۱۳۹۶). «ریشه‌های اصالة البیان». *مجله مطالعات اصول فقه امامیه*. ش ۷. ۵۵-۶۵.
- امیری، أم‌البینین، نوکاریزی، محسن و کیانی، محمدرضا (۱۳۹۳). «بررسی کیفیت ساختاری مقالات منتشرشده در مجلات علمی- پژوهشی علوم پزشکی کشور در سال‌های ۱۳۹۱-»

۱۳۸۹. براساس دستورالعمل کمیته بین‌المللی سردبیران مجلات پزشکی (ICMJE).
مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند. ش ۱. ۱۱۱-۱۲۲.
- بابازاده اقدم، عسگر و خانی کلقای، حسین (۱۳۹۲). «نقدی بر شیوه مقدمه‌نویسی مقالات رشته ادبیات فارسی؛ نمونه موردی: مجله ادبیات فارسی دانشگاه آزاد خوی». **پژوهش‌نامه انتقادی متون و برنامه‌های علوم انسانی**. پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی. ش ۲(۲۸). صص ۱۵-۲۸.
- برخورداری، زینب (۱۳۸۴). «پلورالیسم دینی، از مسئله‌نما تا مسئله»، **مجله تخصصی الهیات و حقوق**. ش ۱۸. ۱۵۲-۱۶۱.
- پریخ، مهدی و فتاحی، رحمت‌الله (۱۳۸۴). **راهنمای نگارش مرور نوشتارها و پیشینه پژوهش در حوزه‌های علوم انسانی و اجتماعی**. تهران: نشر کتابدار فرزانه.
- پوپر، کارل (۱۳۸۳). **زندگی سراسر حل مسئله است**. ترجمه شهریار خواجهیان. تهران: انتشارات مرکز.
- پورجوادی، نصرالله (۱۳۶۵). «دیباجه: مجلس انس نویسنده با خواننده = نگاهی به دیباجه‌های کشف‌المحجوب هجویری غزنوی و جامع‌الحکمتین ناصرخسرو» - **نشر دانش**. ش ۳۷. ۶-۷.
- جرجانی، علی‌بن محمد میرسید شریف (۱۴۰۰) **تعریفات: فرهنگ اصطلاحات معارف اسلامی**. ترجمه حسن سیدعرب. چاپ سوم. تهران: فرزانه روز.
- حکیمی، محمدرضا (۱۳۶۰). **شرف‌الدین**. تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی.
- خاکی، ایمان (۱۳۹۶). **آموزش گام به گام مقاله‌نویسی؛ از انتخاب موضوع تا چاپ مقاله**. تهران: گیوا.
- داوری اردکانی، رضا (۱۳۹۸). **درباره علوم انسانی**. تهران: مؤسسه مطالعات علمی - فرهنگی.
- دهخدا، علی‌اکبر (۱۳۷۷). **لغت‌نامه**. بیست جلدی. تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

- دیانی، محمدحسین (۱۳۸۹). *شیوه بیان و تشریح مسئله در پژوهش*. مشهد: انتشارات کتابخانه رایانه‌ای.
- رضی، احمد (۱۳۹۱). «پژوهش‌های مسئله‌محور در متون ادبی». *نشریه فنون ادبی*. ش ۶. ۱۳-۲۶.
- ریچاردز، گلبن (۲۰۰۰). *رویکردهای مختلف به پلورالیسم دینی*. ترجمه رضا گندمی نصرآبادی و احمدرضا مفتاح، چاپ دوم. قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.
- ساعی، علی (۱۳۸۶). «منطق حل مسئله علمی». *فصل‌نامه مدرس علوم انسانی*. ش ۵۳. ۱۵-۱۱۷.
- صلح‌جو، علی (۱۳۸۷). «مقاله‌نویسی فرمالیستی». *نامه فرهنگستان*. ش ۳۸. ۵۲-۶۲.
- طاهری، قدرت‌الله (۱۴۰۰). *مبانی و شیوه‌های پژوهش در زبان و ادبیات فارسی*. اصفهان: خاموش.
- طیبی، سید جمال‌الدین، ملکی، محمدرضا و دلگشایی، بهرام (۱۳۹۵). *تدوین پایان‌نامه، رساله، طرح پژوهشی و مقاله*. چاپ هشتم. تهران: فردوس.
- عبدالخلیق، راشد و آجینکیا، بیبین (۱۳۸۹). *پژوهش‌های تجربی در حسابداری: دیدگاه روش‌شناختی*. چاپ دوم. ترجمه محمد نمازی. شیراز: انتشارات دانشگاه شیراز.
- عمید، حسن (۱۳۹۰). *فرهنگ عمید*. چاپ سی و هشتم. تهران: امیرکبیر.
- فاضلی، نعمت‌الله (۱۳۹۹). *زندگی سراسر فهم مسئله است*. تهران: پژوهشگاه علوم انسانی مطالعات فرهنگی.
- فرامرز قراملکی، احد (۱۳۹۱). *اصول و فنون پژوهش در گستره دین‌پژوهی*. چاپ چهارم. قم: انتشارات حوزه علمیه.
- کیانی‌بارفروشی، هاله (۱۳۹۶). *بررسی وضعیت نقد ادبی در نشریات دانشگاهی*. پایان‌نامه دکتری. دانشگاه مازندران: کتابخانه مرکزی دانشگاه مازندران.

محمدخانی، میلاد (۱۳۸۲). «اهمیت برتولوچی بودن». *مجله هنر و معماری: نقد سینما*. ش ۴۳.

ممتاز، وحید (۱۳۷۹). *تأثیر نحوه بیان مسئله در فرآیند حل آن در سطح تفکر انتزاعی*. پایان‌نامه دکتری. شیراز: کتابخانه مرکزی دانشگاه شیراز.

موسوی، آرش و الستی، کیوان (۱۳۸۲). «پژوهش علمی در قلب علمی. رویکردی تبیین‌گرایانه به مسئله کج رفتاری علمی». *نشریه سوره اندیشه*. ش ۸۲. ۹۸-۹۶.

مهرابی، مرضیه (۱۳۹۲). چندمعنایی واژه «تبیین». *مجله انسان و فرهنگ*. ش ۳ ویژه‌نامه «زبان و متن». ۸۴-۹۰.

مهرتری، زینب، نمازی، محمد و محمدیان، محمد (۱۳۹۷). «بررسی ساختار و چهارچوب مقالات علمی - پژوهشی حسابداری در نشریه‌های بین‌المللی». *مجله پیشرفت‌های حسابداری*. دانشگاه شیراز. ش ۱/۷۵. ۲۴۱-۲۷۶.

میرزایی، خلیل (۱۳۹۰). *شیوه علمی مقاله‌نویسی*. تهران: انتشارات جامعه‌شناسان.

نکوئیان، علی‌اکبر (۱۳۹۰). «چگونه یک مقاله علمی بنویسیم؟». *مجله جراحی استخوان و مفاصل ایران*. ش ۲ (۳۵). ۸۹-۹۳.

هال، جرج. ام (۱۳۷۸). *چگونه یک مقاله علمی بنویسیم؟*. ترجمه ابراهیم پیر مؤذن. بی‌جا: مترجمین.

Reference

- Abdel-Khalik, R. & Ajinkya, B. (2010). *Pazhuhesh-hā-yi Tajrobi dar Hesābdāri: Didgāh-e Ravesh-shenākhti*. Trans. Mohammad Namazi. 2nd ed. Shiraz: Shiraz University Publication. [cite start] [in Persian]
- Akhund Khorasani, M.K. (1988). *Kifāyat al-Uṣūl*. Qom: Muḳassisah Al-e-Bayt. [in Persian]
- Alain, R. (1990). *Polyseme du Terme definition, in La definition*. Centre d'études du lexique, pp.13-22, Paris. Larousse.
- 'Amid, H. (2011). *Farhang-e 'Amid*. 38th ed. Tehran: Amir Kabir Publication. [in Persian]

- Amiri, O.B., Nokarizi, M., & Kiani, M.R (2014). *f*Barresi-ye Keyfiyat-e Sākhtāri-ye Maqālāt-e Montashir-shodeh dar Majallāt-e 'Elmi-Pazhuheshi-ye 'Ulum-e Pezeshki-ye Keshvar dar Sālhā-ye 1389-1391 bar Asās-e Dastural'amal-e Komite-ye Beynalmelali-ye Sardabirān-e Majallāt-e Pezeshki (ICMJE) ≈. *Scientific Journal of Birjand University of Medical Sciences*. Vol. 21. No. 1. pp. 111-122. [in Persian]
- A'rafi, 'A., Moballegh, K., & Soleymani, M. (2017). *f*Risheh-hā-yi Asālat al-Bayān ≈. *Journal of Principles of Imami Jurisprudence Studies*. Vol. 4. No. 7. 55-65. [in Persian]
- Babazadeh Aqdam, 'A., & Khani Kalqay, H. (2013). *f*Naqdi bar Shiveh-yi Moqaddameh-nevisi-ye Maqālāt-e Reshteh-yi Adabiyāt-e Fārsi - Nemune-ye Mowredi: Majalle-ye Adabiyāt-e Fārsi-ye Daneshgah-e Azad-e Khoys ≈. *Critical Studies in Texts and Programs of Human Sciences*. Vol. 13. No. 2. 15-28. [in Persian]
- Barkhordari, Z. (2005). *f*Pluralism-e Dini, az Mas'aleh-namā tā Mas'aleh ≈. *Theology and Law Journal*. No. 18. pp. 152-161. [in Persian]
- Coyne, J. G., Summers, S. L., Williams, B., & Wood, D. A. (2010). *Accounting program search rankings by topical area and methodology*. *Issues in Accounting Education*, 25(4), 631-654.
- Davari Ardakani, R. (2019). *Darbāreh-ye 'Ulum-i Ensāni*. Tehran: Institute for Humanities and Cultural Studies. [in Persian]
- Dayyani, M.H. (2010). *Shiveh-yi Bayān va Tashrih-e Mas'aleh dar Pazhuhesh*. Mashhad: Rayaneh-i Library Publication. [in Persian]
- Dekhoda, 'A.A. (1998). *Loghat-nāme*. 20 Vols. Tehran: University of Tehran Publication. [in Persian]
- Ebrahimi, N. (2017). *Mabāni-ye Dāstān-nevisi (Lavāzim-e Nevisandagi, 'Anāsir-i Asāsi-ye Dāstān, Barā'at-e Istihlāl)*. Tehran: Amir Kabir Publication. [in Persian]
- Faramarz Qaramaleki, A. (2012). *Usul va Fonun-e Pazhuhesh dar Gostareh-ye Din-pazhuhi*. 4th ed. Qom: Howzeh-ye 'Ilmiyeh. [in Persian]
- Fazeli, N. (2020). *Zendegi Sarāsar Fahm-e Mas'aleh Ast*. Tehran: Institute for Humanities and Cultural Studies. [in Persian]
- Hakimi, M.R. (1981). *Sharaf al-Din*. Tehran: Office for Diffusion of Islamic Culture. [in Persian]
- Hall, G.M. (1999). *Chiguneh Yak Maqāleh-yi 'Elmi Benivisim?*. Trans. Ebrahim Pirmo'azzen. n.p.: Translator. [in Persian]

- Hamilton, C.W. (1999). *Bad medical writing as a barrier to communications*. Am J Health Syst pharm. 1999jul 1,56: 1353.
- Jorjani, 'A.M. (1981). *Ta'rifāt: Farhang-e Istilāhāt-e Ma'ārif-e Islāmi*. Trans. Hassan Seyyed 'Arab. 3rd ed. Tehran: Farzan-ruz Publication. [in Persian]
- Khaki, I. (2017). *Āmūzesh-e Gām-be-Gām-e Maqāleh-nevisi; az Entekhāb-e Mowzu' tā Chāp-e Maqāleh*. Giva Publication. [in Persian]
- Kianibarfroushi, H. (2017). *Barresi-ye Vaz'iyat-e Naqd-e Adabi dar Nashriyāt-e Daneshgāhi*. Doctoral Dissertation. Mazandaran University. [in Persian]
- Mahtari, Z., Namazi, M., & Mohammadian, M. (2018). *fBarresi-ye Sākhtār va Chahārhub-e Maqālāt-e 'Elmi-Pazhuheshi-ye Hesābdāri dar Nashriyāt-e Beynalmelali*. *Journal of Accounting Progress*. Vol. 1/75. 241-276. [in Persian]
- Marulíć, A., Gasparyan, A.Y., & Kitas, G.D. (2013). Promoting transparent and accurate reporting of research studies in rheumatology: endorsement of reporting guidelines in rheumatology journals. *Semen Arthritis Rheum*. 43(2). 288-91.
- Mayer, R.E. (1991). *Thinking problem solving cognition*. New York: Freeman, U.S.A.
- Mehrabi, M. (2013). *fChand-ma'nāyi-yi Vāzheh-ye 'Tabyin'*. *Ensān va Farhang*. No. 3. 84-90. [in Persian]
- Mirza'i, K. (2011). *Shiveh-yi 'Elmi-ye Maqāleh-nevisi*. Tehran: Jāme'eh-shenāsān Publication. [in Persian]
- Mohammadkhani, M. (2003). *fAhammiyat-e Bertoluchi Budan*. *Naqd-e Sinemā*. No. 43. [in Persian]
- Moilanen, S. (2007). Knowledge translation in management accounting and control: A case study of a multinational firm in transitional economies. *European Accounting eview*, 16(4). 757-789.
- Momtaz, V. (2000). *Ta'thir-e Nahve-ye Bayān-e Mas'aleh dar Farāyand-e Hall-e Ān dar Sath-e Tafakkor-e Entezā'i*. Master's Thesis. Shiraz University. [in Persian]
- Musavi, Ā. & K. Alasti (2003). *fPazhuhesh-e 'Elmi dar Taqallob-e 'Elmi, Ruykardi Tabyin-garāyāneh be Mas'aleh-ye Kaj-raftāri-ye 'Elmi*. *Sūreh-ye Andisheh*. No. 82. 96-98. [in Persian]
- Neko'iān, 'A. (2011). *fChiguneh Yak Maqāleh-yi 'Elmi Benivisim?*. *The Archives of Bone and Joint Surgery*. Vol. 9. No. 2. pp. 89-93. [in Persian]

- Parirokh, M., & Fattahi, R. (2005). *Rāhnamā-yi Negāresh-e Morur-e Neveshtār-hā va Pishineh-ye Pazhuhesh dar Howzeh-hā-ye 'Ulum-e Ensāni va Ejtemā'i*. Tehran: Farzaneh Ketābdār Publication. [in Persian]
- Popper, K. (2004). *Zendegi Sarāsar Hall-e Mas'aleh Ast*. Trans. Shahriar Khajian. Tehran: Markaz Publication. [in Persian]
- Purjavadi, N. (1986). *fDibacheh: Majlis-e Ons-e Nevisandeh bā Khvāndeh - Negāhi be Dibacheh-hā-ye Kashf-ol-Mahjub-e Hojviri-ye Ghaznavi va Jāme'-ol-Hekmatayn-e Nāser Khosrow*. *Nashr-e Dānesh*. No. 37. [in Persian]
- Razi, A. (2012). *fPazhuhesh-hā-yi Mas'aleh-mehvar dar Motūn-e Adabi*. *Literary Techniques*. No. 6. 13-26. [in Persian]
- Richards, G. (2000). *Ruykard-hā-yi Mokhtalif be Pluralism-e Dini*. Trans. Reza Gandomi Nasrabadi and Ahmadreza Mofteh. 2nd ed. Qom: Center for Religious Studies and Research. [in Persian]
- Sā'i, 'A. (2007). *fManteq-e Hall-e Mas'aleh-ye 'Elmi*. *Modarres-e 'Ulum-e Ensāni*. No. 53. 115-117. [in Persian]
- Solhju, 'A. (2008). *fMaqāleh-nevisi-ye Formalisti*. *Nāmeḥ-yi Farhangestān*. No. 38. pp. 52-62. [in Persian]
- Stapleton, P. (2000). *Negāresh-e Maqālāt-e Pazhuheshi*. Trans. Mohammad Baqer Shamsi. Kermanshah: Taq-e Bostan Publication. [in Persian]
- Swales, J. M. (1981). *Aspects of Article Introductions*. Language Studies Unit, University of Aston in Birmingham.
- Tabibi, S.J., Maleki, M.R., & Delgosha'I, B. (2016). *Tadvin-e Pāyān-nāmeḥ, Risāleh, Tarḥ-e Pazhuheshi va Maqāleh*. 8th ed. Tehran: Ferdows Publication. [in Persian]
- Taheri, Q. (2021). *Mabāni va Shiveh-hā-yi Pazhuhesh dar Zabān va Adabiyāt-e Fārsi*. Isfahan: Khāmush Publication. [in Persian]
- Wood, D. A. (2016). Comparing the publication process in accounting, economics, inance, management, marketing, psychology, and the natural sciences. *Accounting orizons*, 30(3). 341-361.